

ลักษณะทั่วไปของตลาดเงิน

ความหมายทั่วไปของตลาดเงิน

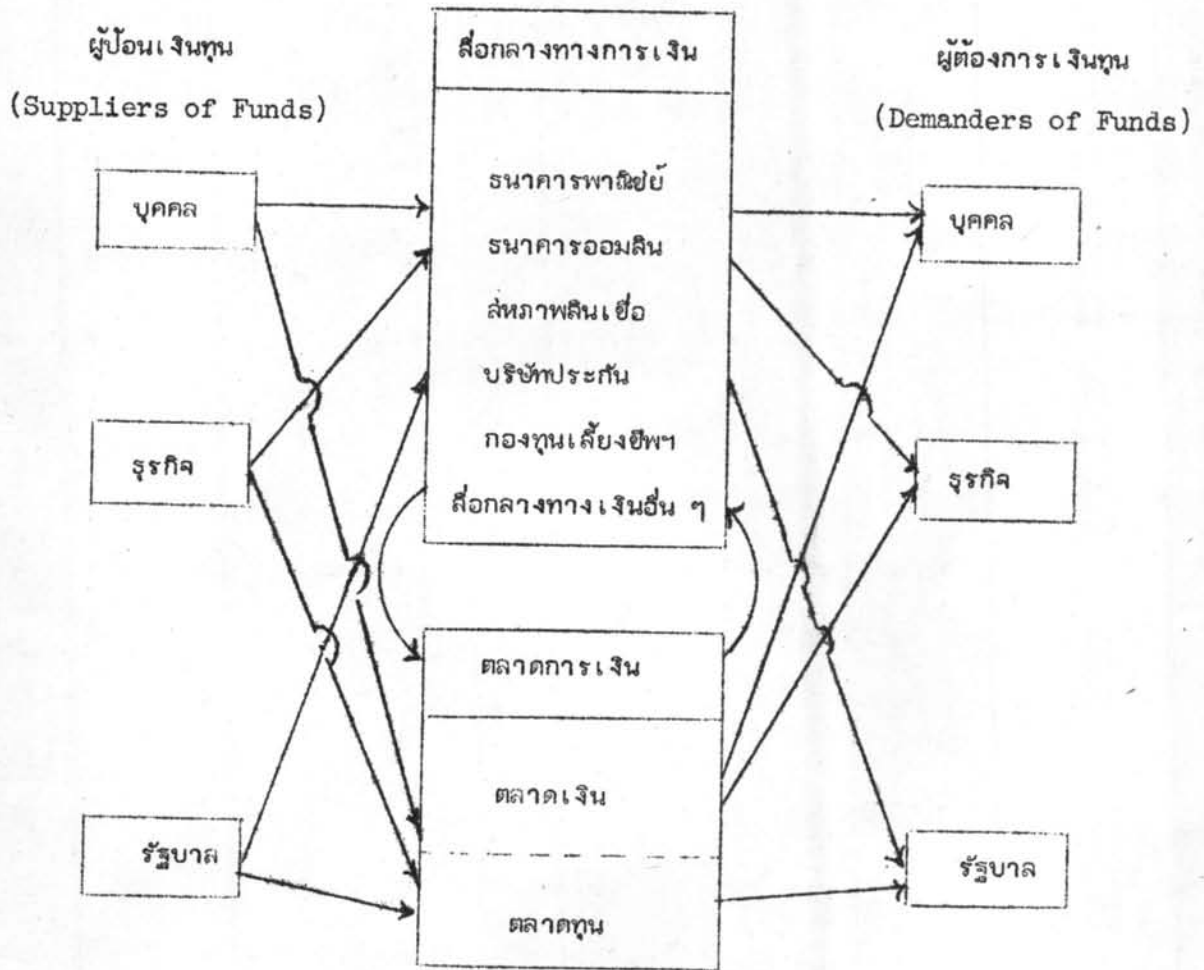
ตลาดเงิน คือ แหล่งที่รวมเงินทุนระยะสั้น และเป็นศูนย์กลางที่ผู้มีเงินเหลือ กับผู้ที่มีความต้องการเงินทุนระยะสั้น สามารถหาผลประโยชน์ได้จากแหล่งนี้ ตลาดเงินไม่มีสถานที่ตามนัยที่เข้าใจกันโดยทั่วไปว่า ต้องเป็นตลาดที่รวมอยู่เฉพาะในสถานที่เดียวกัน เช่นเดียวกับตลาดสินค้า (Commodity Market) หรือตลาดหุ้น (Stock Market) สินค้าในตลาดนี้ คือ เงินตรา หลักทรัพย์ระยะสั้นหรือตราสารทางการเงินที่มีอายุไม่เกิน 1 ปี ที่มีสภาพคล้ายเงินสดมากที่สุด กล่าวคือ ความเสี่ยงต่อการสูญเสียเงินมีน้อยหรือไม่มีเลย เช่น ตั๋วเงินคลัง เป็นต้น และต้องมีสภาพคล่องสูง สามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ทันทีโดยไม่ขาดทุน หรือขาดทุนแต่น้อย การซื้อขายสินค้าในตลาดนี้อาจจะอยู่ในรูปของการขอกู้ยืมเงินระยะสั้น (Short Term Loan) หรืออยู่ในรูปของการซื้อขายตราสารทางการเงินระยะสั้นที่มีอายุไม่เกิน 1 ปี (Short-Term Credit Instrument)

ผู้ที่เกี่ยวข้องกับตลาดการเงิน

ผู้ที่เกี่ยวข้องกับตลาดการเงินมีอยู่ด้วยกัน 3 กลุ่มคือ .-

1. บุคคลทั่วไป (Individuals)
2. ธุรกิจ (Businesses)
3. รัฐบาล (Governments)

รูปภาพที่ 1 ตลาดการเงินและสื่อกลางทางการเงิน

1. บุคคลทั่วไป (Individuals) บุคคลทั่วไปโดยมากจะมีการออมเงินหลังจากที่จำเป็นจะต้องมีไว้เพื่อบริโภคอุปโภค ซึ่งเงินออมในส่วนนี้จะถูกนำไปฝากธนาคาร หรือให้กู้ยืมในลักษณะต่าง ๆ หรืออาจจะนำไปลงทุนโดยผ่านสถาบันการเงิน หรืออาจจะนำไปซื้อกรรมธรรม์ประกันชีวิต หรือสะสมเพื่อเงินบำเหน็จบำนาญ ในขณะที่ตัวบุคคลทั่วไปที่ไม่มีเงินออมแต่ต้องการเงินเพิ่มเติมเพื่อนำมาใช้จ่ายให้เป็นไปตามปกติ หรือในคราวที่มีเหตุการณ์กระฉูดที่ตนเองต้องการเงินใช้เพิ่มเติมก็อาจกู้ยืมจากสถาบันการเงิน ซึ่งเห็นได้ว่าในส่วนของบุคคลธรรมดาทั่วไปจึงเป็นทั้งผู้ต้องการใช้เงิน และผู้ป้อนเงินทุนให้ตลาดเงิน แต่อย่างไรก็ดี กลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่เชื่อว่ามีส่วนของเงินออมมากกว่าส่วนของการกู้ยืม (Net Savers) จึงเป็นแหล่งเงินทุนของตลาดการเงิน

2. ธุรกิจ (Businesses) กลุ่มนี้เช่นเดียวกับกลุ่มแรก ธุรกิจดำเนินการเพื่อหารายได้จากการขายผลิตภัณฑ์หรือบริการ ในขณะที่เดียวกันก็จะมีค่าใช้จ่ายประจำวันที่จำเป็นจะต้องใช้เงินทุนหมุนเวียน ซึ่งในบางครั้งก็อาจจะมีเงินเหลือใช้ ซึ่งจะอยู่ในรูปของ Idle Cash อาจจะเป็นระยะสั้นหรือระยะยาวก็ได้ แต่ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นเงินระยะสั้นมากกว่า เงินจำนวนนี้ธุรกิจสามารถนำมาลงทุนหาผลประโยชน์แทนที่จะเก็บไว้โดยไม่ก่อดอกผล ธุรกิจจะปล่อยเงินจำนวนนี้เข้าตลาดเงินเพื่อให้กลไกของตลาดดำเนินการให้ หรืออาจจะผ่านสถาบันการเงินก็ได้ เมื่อใดก็ตามที่ธุรกิจขาดแคลนเงินก็สามารถกู้ยืมโดยผ่านสถาบันการเงินหรือตลาดการเงินได้ เพื่อนำมาใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียนเพื่อความอยู่รอดของธุรกิจหรือเพื่อนำมาขยายกิจการ ซึ่งวิธีการยืมจะแตกต่างกันไปตามลักษณะของการใช้เงินทุน กลุ่มนี้จะทำการกู้ยืมมากกว่าเป็นแหล่งระดมเงิน (Net Borrowers)

3. รัฐบาล (Governments) รัฐบาลก็เช่นกันจำเป็นต้องใช้จ่ายเพื่อพัฒนาประเทศ ใช้จ่ายค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ให้หน่วยงานของรัฐบาล เช่น เงินเดือน ค่าวัสดุ ค่าซ่อมแซม และการก่อสร้าง ฯลฯ รัฐบาลจำเป็นต้องหารายได้มาเพื่อให้เพียงพอที่จะใช้จ่าย กระทรวงการคลังมีหน้าที่แทนรัฐบาลในเรื่องรายได้และรายจ่าย สภาภังการประมาณจะเป็นผู้จัดสรรและทำงบประมาณให้กับหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐบาล ลักษณะของงบประมาณของรัฐบาลแตกต่างจากเอกชน ตรงที่ว่ารัฐบาลจะต้องวางแผนและกำหนดรายจ่ายตามความจำเป็นเพื่อความเจริญของประเทศ และจากนั้นจะหารายได้เพื่อให้เพียงพอ รายได้ส่วนใหญ่ก็จะมาจากภาษีอากรค่าธรรมเนียมต่าง ๆ และอื่น ๆ เมื่อรายได้ไม่เพียงพอที่จะจ่าย รัฐบาลก็จะทำการกู้ยืมจากเอกชน ซึ่งก็อาจจะเป็นระยะสั้นหรือระยะยาวก็ได้ ตามความจำเป็น ตลาดการเงินและสถาบันการเงินก็จะเข้ามาบทบาทช่วยให้ผู้มีเงินเหลือใช้ได้นำเงินมาลงทุนให้รัฐบาลกู้ และโดยทั่วไปแล้วรัฐบาลจะอยู่ในฐานะเป็นผู้กู้ยืมสุทธิ (Net borrower)

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าทั้ง 3 กลุ่มนี้จะต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ทั้งในด้านการปันเงินทุนและความต้องการใช้เงินทุน โดยมีสถาบันการเงินเป็นตัวกลางอำนวยความสะดวกในด้านการระดมทุนและจัดสรรเงินทุนไปยังธุรกิจต่าง ๆ ที่ต้องการใช้เงินทุนเพื่อเป็นทุนหมุนเวียนในการจัดตั้งหรือขยายธุรกิจ รวมทั้งการพัฒนาประเทศในแง่ของรัฐบาล และการใช้เงินทุนของบุคคลทั่วไป เพื่อยกระดับมาตรฐานการครองชีพให้ดีขึ้นด้วย

ในประเทศที่มีตลาดเงินที่พัฒนาแล้ว ผู้ป้อนเงินทุน (Suppliers of Funds) กับผู้ต้องการเงินทุน (Demanders of Funds) ไม่ได้หมายถึงรวมเฉพาะบุคคล ธุรกิจ และรัฐบาลของประเทศตนเท่านั้น แต่ยังรวมถึงบุคคล ธุรกิจ และรัฐบาลของต่างประเทศด้วย ส่วนเรื่องที่ยาวต่างชาติเข้าไปร่วมในตลาดจะอยู่ในฐานะใด (เป็นผู้กู้ หรือผู้ให้กู้) ต้องแล้วแต่ว่าเป็นประเทศที่พัฒนามากน้อยเพียงใด ถ้าเป็นประเทศที่กำลังพัฒนามาก็จะเข้าร่วมตลาดในฐานะผู้กู้ (Demanders of Funds) แต่ถ้าเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว โดยมากจะอยู่ในฐานะผู้ให้กู้ (Suppliers of Funds)

สื่อกลางทางการเงิน (Financial Intermediaries)

สื่อกลางทางการเงินจะทำหน้าที่รวบรวมเงินออมหรือเงินส่วนที่เกินของบุคคล ธุรกิจและของรัฐบาลที่อยู่กระจัดกระจาย และมีปริมาณมากน้อยแตกต่างกันไป มารวมเข้าด้วยกันเป็นเงินทุนขนาดใหญ่ แล้วนำเงินทุนเหล่านี้ไปให้แก่อุปสงค์ส่วนบุคคล ธุรกิจ ที่ขาดแคลนเงินทุน และยังให้รัฐกู้โดยผ่านทางตลาดการเงิน

สื่อกลางทางการเงินที่สำคัญ ๆ (Key Financial Intermediaries) ของตลาดการเงินมีดังนี้ .-

1. ธนาคารพาณิชย์ (Commercial Bank) ธนาคารพาณิชย์จะทำหน้าที่รวบรวมเงินส่วนที่เกินโดยวิธีการให้บริการในรูปของรับฝากเงินซึ่งมีอยู่ด้วยกัน 3 ประเภท คือ เงินฝากกระแสรายวัน เงินฝากประเภทออมทรัพย์ และเงินฝากประจำ ธนาคารพาณิชย์จะนำเงินฝากเหล่านี้ไปให้กู้โดยตรงแก่ผู้ที่ต้องการเงินทุน หรือให้กู้โดยผ่านทางตลาดการเงิน โดยเฉพาะในตลาดเงิน ธนาคารพาณิชย์เป็นสถาบันการเงินที่สำคัญที่สุด ธุรกิจต่าง ๆ ในตลาดเงินจะมีธนาคารพาณิชย์เข้ามาเกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นการซื้อตราสารทางการเงินระยะสั้น การให้กู้ยืมตั้งแต่ 1 วันขึ้นไป การกู้ยืมระหว่างธนาคารพาณิชย์และการเข้าไปมีส่วนร่วมในตลาดยุโรปดอลลาร์ ธนาคารพาณิชย์ยิ่งใหญ่เท่าใดก็ยิ่งมีบทบาทในตลาดเงินมากเท่านั้น

2. ธนาคารออมสิน (Mutual Savings Bank) มีลักษณะการระดมเงินออมในรูปของการบริการรับฝากเงิน เช่นเดียวกับธนาคารพาณิชย์ ต่างกันที่ว่าธนาคารออมสินไม่มีบริการประเภทเงินฝากกระแสรายวัน หรือ Checking Account แก่ลูกค้า (ธนาคารพาณิชย์เท่านั้นที่เป็นสถาบันการเงินที่มีสิทธิ์ตามกฎหมายเพียงผู้เดียวในการให้บริการบัญชีกระแสรายวัน) การลงทุนของธนาคาร

ออมสินจะแตกต่างกันไปตามแต่ละประเทศ ตัวอย่างเช่น ในประเทศสหรัฐอเมริกา ธนาคารออมสิน จะให้กู้แก่ธุรกิจต่าง ๆ ซึ่งโดยทั่วไปจะให้กู้โดยผ่านทางตลาดการเงิน มากกว่าการใช้วิธีให้กู้โดยตรง สำหรับประเทศไทย ธนาคารออมสินจะทำหน้าที่ระดมเงินออมให้กับรัฐบาลไทย กล่าวคือ เงินที่ธนาคารออมสินระดมมาได้เกือบทั้งหมดจะนำไปลงทุนในพันธบัตรรัฐบาล

3. สหภาพสินเชื่อ (Credit Union) Credit Union เป็นสถาบันการเงินที่ทำหน้าที่ระดมเงินออมและให้กู้ยืมระหว่างสมาชิก สมาชิกของ Credit Union โดยทั่วไปแล้วจะมาจากผู้ที่คุ้นเคยกัน เช่น เป็นลูกจ้างในทำงานเดียวกัน หรือเป็นผู้ที่เข้าโบสถ์เดียวกัน Credit Union จะรับฝากเงินในรูปของออมทรัพย์ และจะนำเงินที่ระดมได้ไปให้กู้แก่สมาชิกที่ต้องการเงินเพื่อการอุปโภคหรือบริโภค ถ้า Credit Union มีเงินเหลือก็จะนำเงินนี้ไปลงทุนในหลักทรัพย์ระยะสั้น โดยผ่านทางตลาดการเงิน

4. บริษัทประกันภัย (Insurance Companies) เป็นบริษัทที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับธุรกิจประกันภัยสามารถแบ่งออกเป็น .-

- 4.1 บริษัทประกันชีวิต
- 4.2 บริษัทประกันวินาศภัย

4.1 บริษัทประกันชีวิต บริษัทประกันชีวิตเป็นสถาบันระดมเงินออมที่สำคัญในตลาดทุน ใช้วิธีระดมเงินออมโดยการขายกรมธรรม์ประกันชีวิต เบี้ยประกันถือเป็นรายได้จะถูกแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ส่วนแรกจะถูกแบ่งไปเป็นค่าใช้จ่ายของบริษัท ส่วนที่สองบริษัทจะกันไว้เพื่อจ่ายเป็นค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ประกันที่เสียชีวิตก่อนครบกำหนด และส่วนสุดท้ายคือส่วนที่กันไว้เป็นเงินสำรอง ซึ่งจะต้องจ่ายคืนแก่ผู้ประกันที่มีชีวิตอยู่จนครบกำหนดอายุของกรมธรรม์ที่ซื้อไว้ เงินสำรองที่กันไว้นี้จะกันสะสมทุกปีและถูกนำไปลงทุนเพื่อให้เกิดรายได้ ซึ่งเมื่อรวมกันกับเงินสดสำรองแล้วจะมากพอที่จะจ่ายคืนแก่ผู้เอาประกันตามใบกรมธรรม์ที่ครบกำหนดอายุ

4.2 บริษัทประกันวินาศภัย การรับประกันของบริษัทประกันวินาศภัยก็เช่นเดียวกับบริษัทประกันชีวิต กล่าวคือ ทำการขายกรมธรรม์ แต่ต่างกันที่ว่าบริษัทประกันวินาศภัยรับประกันความเสียหายอันเกิดแก่ทรัพย์สิน ไม่ว่าจะความเสียหายจะเกิดจากอัคคีภัย อุทกภัย วาตภัย ระเบิดหรืออุบัติเหตุอื่นใดก็ตาม และยังรวมถึงการประกันบุคคลที่ได้รับอันตรายจากอัคคีภัย วาตภัย หรือ

อุบัติเหตุของคณงานที่เกิดจากการทำงาน ตลอดจนการประกันภัยรถยนต์ จะ เห็นได้ว่าบริษัทประกันวินาศภัยมีขอบเขตการรับประกันที่กว้างกว่าบริษัทประกันชีวิต เงินทุนของธุรกิจประเภทนี้แตกต่างจากธุรกิจประกันชีวิต กล่าวคือ เงินทุนของบริษัทประกันชีวิตส่วนใหญ่มาจากเบี้ยประกัน ส่วนเงินทุนของบริษัทประกันวินาศภัยได้มาจากเบี้ยประกันรับล่วงหน้า เพราะกรรมธรรมมีอายุ 1-3 ปี และโดยเหตุที่บริษัทประกันวินาศภัยมีขอบข่ายงานที่กว้างมาก การชดเชยค่าเสียหายอันเกิดจากเหตุการณ์ต่าง ๆ นั้นเกิดขึ้นเป็นประจำ เงินส่วนที่เหลืออยู่ในบริษัทไม่สามารถลงทุนในหลักทรัพย์ระยะยาวได้จึงต้องลงทุนในหลักทรัพย์ระยะสั้น ดังนั้นบริษัทประกันวินาศภัยจะเป็นสถาบันการเงินที่เกี่ยวข้องกับตลาดเงินมากกว่าตลาดทุน

5. กองทุนเลี้ยงชีพพนักงานลูกจ้าง (Pension Fund) เงินกองทุนเลี้ยงชีพพนักงานเป็นลักษณะของสวัสดิการทางสังคมอย่างหนึ่ง วัตถุประสงค์ก็เพื่อให้บุคคลมีหลักประกันที่แน่นอนเมื่ออยู่ในวัยชรา หลังจากปลดเกษียณอายุออกจากงาน

วิธีการของกองทุนเลี้ยงชีพพนักงานและลูกจ้างจะเป็นข้อตกลงระหว่างนายจ้างกับลูกจ้างโดยลูกจ้างยินยอมให้นายจ้างหักส่วนหนึ่งของเงินเดือนหรือหักค่าจ้าง และบริษัทจะจ่ายสมทบอีกส่วนหนึ่ง อาจเป็นหนึ่งเท่าหรือครึ่งเท่าของที่หักไว้ แต่บางบริษัทอาจไม่จ่ายสมทบเงินกองทุนจะถูกนำไปให้กู้ยืมหรือลงทุน ซึ่งโดยมากจะทำกาทำให้กู้ยืมหรือลงทุนผ่านทางตลาดการเงิน

สื่อกลางทางการเงินที่สำคัญของประเทศไทย ได้แก่ ธนาคารพาณิชย์ ธนาคารออมสิน บริษัทเงินทุน และหลักทรัพย์ บริษัทประกัน สำหรับบริษัทเงินทุนและหลักทรัพย์เป็นสถาบันการเงินที่สำคัญในประเทศไทย โดยมีโครงสร้างทางการเงินใหญ่เป็นอันดับสองของประเทศรองจากธนาคารพาณิชย์ เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี 2512 แต่ได้ขยายกิจการออกไปอย่างรวดเร็ว ที่มาของเงินทุนแหล่งใหญ่ได้แก่ การกู้ยืมเงินโดยออกตั๋วสัญญาใช้เงินตามจำนวนเงินขึ้นต้นในเขตกรุงเทพมหานคร 10,000 บาท แต่ต่างจังหวัด 5,000 บาท การปล่อยกู้ก็เช่นเดียวกับธนาคารพาณิชย์ โดยเน้นหนักไปทางอุตสาหกรรม และพาณิชย์กรรม

เครื่องมือทางการเงิน (Credit Instruments)

1. ตั๋วเงินคลัง (Treasury Bills) เป็นตั๋วเงินที่ออกโดยรัฐบาล ตั๋วประเภทนี้จะเป็นตั๋วประเภทไม่ระบุดอกเบี้ยไว้หน้าตั๋ว แต่จะทำการซื้อขายโดยวิธีขายลดจากหน้าตั๋ว รัฐบาลจะชำระเงินคืนให้ตามมูลค่าที่ตราไว้บนหน้าตั๋วเมื่อครบกำหนดแก่ผู้ถือตั๋ว การซื้อขายตั๋วเงินคลังในตลาดแรกจะทำการประมูล ผู้ใดที่ให้ราคาสูงที่สุดก็เป็นผู้รับซื้อตั๋วนั้นไป ส่วนการซื้อขายในตลาดรองจะกระทำโดยผ่านผู้ค้าหลักทรัพย์ (Dealers) และนายหน้า (Brokers) ผู้ซึ่งทำหน้าที่สร้างตลาดรองให้กับตั๋วเงินคลัง อายุของตั๋วเงินคลังจะมีตั้งแต่ 1 อาทิตย์จนถึง 1 ปี

2. ตราสารเงินฝาก (Certificates of Deposit or CD) เป็นตราสารที่ออกโดยธนาคารพาณิชย์ เพื่อจูงใจให้ลูกค้านำเงินมาฝากกับธนาคารมากขึ้น ในกรณีที่ธนาคารต้องการเงินฝากมาใช้ในธุรกิจการธนาคารเป็นกรณีพิเศษ โดยธนาคารจะกำหนดอัตราดอกเบี้ย และระยะเวลาของ CD CD นั้นมีอยู่ด้วยกัน 2 ประเภท คือ ชนิดที่เปลี่ยนมือได้ (Negotiable Certificate of Deposit) กับชนิดที่เปลี่ยนมือไม่ได้ (nonnegotiable certificate of deposit) CD ประเภท Negotiable เท่านั้นที่ถือว่าเป็นตราสารทางการเงินในตลาดเงิน เพราะฉะนั้นความหมายของ CD ในตลาดเงินจะหมายถึง CD ประเภท Negotiable เท่านั้น การขาย CD ธนาคารจะขายโดยตรงแก่นักลงทุน บางครั้งก็ผ่านผู้ค้าหลักทรัพย์ หรือนายหน้า ซึ่งต้องการค่านายหน้า (Commission) การซื้อขายนี้เป็นการซื้อขายกันใน Primary Market เพราะว่า CD ที่ผู้ค้าหลักทรัพย์หรือนายหน้าซื้อเป็น CD ที่ออกใหม่โดยธนาคาร ส่วน CD ที่มีอยู่ในตลาด พวกผู้ค้าหลักทรัพย์และนายหน้าจะทำหน้าที่ซื้อขายโดยทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการซื้อขาย กิจกรรมที่ทำอยู่นี้จะก่อให้เกิดตลาดรองของตราสารประเภทนี้ อายุของ CD มีตั้งแต่ 30 วันขึ้นไปจนถึง 7 ปี การจ่ายดอกเบี้ยจ่ายปีละ 2 ครั้ง ในทางปฏิบัติแล้ว CD โดยมากจะมีอายุตั้งแต่ 1-3 เดือน อัตราดอกเบี้ยของ CD จะขึ้นกับระยะเวลาของตัวและอัตราดอกเบี้ยระยะสั้นในตลาดเงิน

3. ตราสารการพาณิชย์ (Commercial Paper) เป็นตัวสัญญาการชำระเงินที่ไม่มีหลักทรัพย์ค้ำประกัน (Unsecured Promissory Notes) ตราสารชนิดนี้จะระบุจำนวนเงิน วันครบกำหนดอายุของตั๋วไว้บนหน้าตั๋ว ตราสารการพาณิชย์ทั้งหมดในตลาดเงินจะเป็นตราสารที่เปลี่ยนมือกันได้ แต่โดยปกติแล้วผู้ซื้อตราสารส่วนมากจะถือตราสารไว้จนครบกำหนดอายุ ผู้ออกตราสารประเภทนี้ไม่เพียงแต่โรงงาน และอุตสาหกรรมชั้นนำเท่านั้น บริษัทเงินทุนต่าง ๆ ก็มีการออกตราสารประเภท

นี้ด้วย บริษัทเงินทุนโดยปกติจะขายตราสารนี้โดยตรงแก่ผู้ลงทุน ส่วนอุตสาหกรรม โรงงาน จะขายผ่านผู้ค้าหลักทรัพย์ และจำนวนที่ซื้อขายนั้น โดยมากเป็นส่วนเงินที่มาก ฉะนั้นผู้ซื้อส่วนใหญ่จะเป็นพวกสถาบัน เช่น บริษัท บริษัทประกัน ธนาคารพาณิชย์ เงินกองทุนเลี้ยงชีพ (Pension Funds) ต่าง ๆ บริษัทเงินทุน เป็นต้น อายุของตราสารที่นานที่สุดคือ 270 วัน แต่ในทางปฏิบัติจริง ๆ แล้วตราสารที่มีอายุ 270 วันนั้นมีน้อยมาก ส่วนใหญ่จะอยู่ในช่วง 30 วัน หรือน้อยกว่านั้น เนื่องจากอายุของตราสารที่นิยมใช้กันมีช่วงเวลาดังกล่าว ผู้ออกตราสารมีความยากลำบากในการหาเงินมาใช้ให้ทัน จึงใช้วิธีที่เรียกว่า Roll คือออกตราสารรุ่นใหม่ขายเพื่อนำเงินมาไถ่ถอนตราสารรุ่นเก่า อัตราดอกเบี้ยของตราสารขึ้นอยู่กับระดับอัตราดอกเบี้ยทั่วไปในตลาดเงิน และสิ่งที่มีผลมากที่สุดคือ Credit Rating ของบริษัทที่ออกตราสาร

4. ตราสารที่รับรองจากรธนาคาร (Banker's Acceptances or BAs) เป็นตราสารที่เกิดจากการค้าระหว่างประเทศ ลักษณะของตราสารนี้ก็คือตั๋วแลกเงิน (Bill of Exchange) นั้นเอง แต่ต่างกันที่ว่าตราสารชนิดนี้มีธนาคารที่อยู่ในท้องถิ่นของผู้ส่งสินค้าเข้ารับรองการชำระหนี้ โดยประทับตราคำว่า "Banker's Acceptance" ลงบนตั๋วแลกเงิน ซึ่งการประทับตราลงบนตั๋วแลกเงินนี้ทำให้ตัวใบนั้นกลายเป็นตราสารของธนาคาร (Bank Paper) ซึ่งธนาคารมีภาระผูกพันรับจ่ายเงินแก่ผู้ทรงตัวเมื่อถึงวันครบกำหนดอายุของตัว ผู้ส่งจ่ายหรือผู้ถือตราสารสามารถนำเอาตราสารไปขายในตลาดได้ อัตราการซื้อลดตามปกติจะต่ำกว่าตราสารการพาณิชย์ (Commercial Paper) และอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำกว่าธนาคาร

5. ขายหลักทรัพย์โดยมีข้อตกลงซื้อคืน (Repurchase or RP or REPO) เป็นการซื้อขายหลักทรัพย์วิธีหนึ่งในตลาดเงิน โดยมีหลักเกณฑ์ว่า ในกรณีที่ผู้ถือหลักทรัพย์ต้องการเงินทุนก็จะทำสัญญาขายหลักทรัพย์นั้นโดยจะซื้อกลับคืนมาในอ่างระยะเวลาอันสั้น หลักทรัพย์ที่นิยมทำ RP นี้โดยมากจะเป็นหลักทรัพย์ที่มีอายุสั้นของรัฐบาล เพราะมีความคล่องตัวสูงและความเสี่ยงต่ำ

การเลือกระยะเวลาของการทำ RP นั้นสามารถเลือกได้ดังนี้

n. An over Night RP เป็นการทำ RP ที่มีระยะเวลาสั้นที่สุด ผู้รับซื้อหลักทรัพย์จะโอนเงินเข้าบัญชีของผู้ขายหลักทรัพย์โดยธนาคารของผู้ซื้อจะโอนให้ ในขณะที่ตกลงซื้อขาย ผู้ขายหลักทรัพย์จะตกลงกับผู้ซื้อหลักทรัพย์ในการที่จะซื้อหลักทรัพย์คืนในวันรุ่งขึ้นในราคาที่ระบุไว้ซึ่งสูงกว่าราคาเดิมของหลักทรัพย์เล็กน้อย ในบางครั้งอาจจะระบุเป็นอัตราดอกเบี้ยก็ได้

ย. Open RP เป็นการทำ RP โดยผู้ให้กู้และผู้กู้ได้ทำสัญญาตกลงซื้อขายหลักทรัพย์ โดยระบุจำนวนเงินและอัตราดอกเบี้ย ตลอดจนถึงระยะเวลาของสัญญาซื้อขายคืน ข้อสัญญาตกลงซื้อขายหลักทรัพย์จะยุติทันทีเมื่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีความประสงค์ที่จะซื้อคืนหรือขายคืน และการทำ Open RP ผู้กู้ (ผู้ขายหลักทรัพย์) ส่งวนสิทธิที่จะขอแลกเปลี่ยนหลักทรัพย์ที่เขาขายให้แก่ผู้ซื้อ (ผู้ให้กู้) ได้เมื่อเขาต้องการ

ค. Term RP เป็นการทำ RP ที่มีลักษณะเช่นเดียวกับแบบแรก ต่างกันที่ว่าระยะเวลาของ Term RP จะยาวกว่าแบบแรก บ่อยทีเดียวที่ผู้ค้าหลักทรัพย์ต้องการอยู่ในฐานะเก็งกำไร ซึ่งในกรณีนี้เขาอาจจะทำ RP 30 วันหรือนานกว่านี้ก็ได้

60 ซื้อหลักทรัพย์โดยมีข้อตกลงขายคืน (Reverse Repurchase or Reverse)

วิธีการทำ Reverse นั้นจะมีลักษณะตรงกันข้ามกับวิธีของ RP กล่าวคือผู้ค้าหลักทรัพย์ผู้ซึ่งเป็นนักเก็งกำไรคาดการณ์ล่วงหน้าไว้ว่า อัตราดอกเบี้ยในอนาคตอันใกล้จะสูงขึ้น เขาก็จะขายหลักทรัพย์ทั้งที่เป็นในนามของเขาและที่ขอยืมมาให้มากที่สุด การขอยืมหลักทรัพย์นั้นผู้ค้าหลักทรัพย์จะหาขอยืมหลักทรัพย์จากนักลงทุน โดยเขาจะพยายามสืบหานักลงทุนที่ถือหลักทรัพย์ชนิดที่เขาต้องการ เมื่อหาได้แล้วก็จะทำการติดต่อขอซื้อหลักทรัพย์จากนักลงทุนเหล่านั้น ภายใต้ข้อตกลงว่า เขาจะขายหลักทรัพย์ชนิดที่เขาขอยืม (โดยการซื้อมา) คืนให้ในราคา และระยะเวลาที่ระบุไว้ในข้อตกลง ตามที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าผู้ค้าหลักทรัพย์นอกจากจะหาหลักทรัพย์ที่เขาต้องการ เขายังอยู่ในฐานะเป็นผู้ให้กู้แก่นักลงทุนที่ถือหลักทรัพย์ที่เขาซื้อไปและยังจ่ายค่าผลตอบแทนให้แก่การลงทุนผู้นั้นด้วย

การทำ RP และ Reverse นั้น จุดประสงค์ก็คือการเก็งกำไร จากช่วงต่างของราคาหลักทรัพย์ในปัจจุบันกับราคาหลักทรัพย์ในอนาคตหรือ Capital Gain นั้นเอง ผู้ที่ทำส่วนใหญ่แล้วเป็นผู้ค้าหลักทรัพย์ เพราะการเก็งกำไรและการรับภาระความเสี่ยงนั้นเป็นมรดกและเป็นสิ่งที่สำคัญของการเป็นผู้ค้าหลักทรัพย์

ข้อแตกต่างระหว่าง RP และ Reverse นั้นอยู่ที่จุดมุ่งหมายของการทำกล่าวคือ ถ้าจุดมุ่งหมายของการทำของผู้ค้าหลักทรัพย์คือต้องการเงิน ถือว่าเป็นการทำ RP ถ้าจุดมุ่งหมายของการทำของผู้ค้าหลักทรัพย์คือ ต้องการหลักทรัพย์ถือว่า เป็นการทำ Reverse

ความแตกต่างระหว่างตลาดเงินกับตลาดทุน

ความแตกต่างระหว่างตลาดเงินกับตลาดทุนนั้นจะแบ่งแยกตามลักษณะของตลาดต่าง ๆ ตามที่ Professor Sidney M. Robbins ได้แบ่งไว้ดังนี้คือ .-

1. แยกต่างหากที่ตราสารที่ทำการซื้อขาย ตราสารที่ซื้อขายในตลาดเงิน ได้แก่ ตัวเงินคลัง ตราสารการพาณิชย์ (Commercial Paper) ตราสารเงินฝาก (CDs) ตราสารที่รับรองจากรธนาคาร (BAs) ส่วนตราสารที่ซื้อขายกันในตลาดทุน ได้แก่ หุ้น และพันธบัตร
2. แยกต่างหากที่สถาบัน สถาบันเบื้องต้น (Primary Institution) ของตลาดเงินคือ ธนาคารพาณิชย์ ซึ่งเป็นสถาบันที่มีบทบาทมากที่สุด ขณะเดียวกันก็มีผู้ค้าหลักทรัพย์ที่มีความชำนาญเฉพาะอย่าง (Specialized Dealers) เช่น ผู้ค้าหลักทรัพย์ที่มีความชำนาญในตลาดตราสารการพาณิชย์ (Commercial Paper) เป็นต้น ร่วมอยู่ในตลาดด้วย ส่วนตลาดทุน สถาบันเบื้องต้น ได้แก่ ตลาดหุ้น (Stock Exchange) ผู้ค้าหลักทรัพย์ (Security Dealers) ผู้จำหน่ายหลักทรัพย์ (Under Writers) บริษัทประกัน กองทุนเลี้ยงชีพพนักงานลูกจ้าง เป็นต้น
3. แยกต่างหากที่วิธีซื้อขาย ลักษณะการซื้อขายเงินตราหรือตราสารในตลาดเงินใช้วิธีต่อรองกัน ส่วนการซื้อขายหลักทรัพย์ในตลาดทุนใช้วิธีประมูล (Auction Process)
4. แยกต่างหากที่นิสัยของผู้ร่วมในตลาด นักลงทุนในตลาดเงินนั้นเป็นนักลงทุนประเภทที่ไม่ชอบความเสี่ยง (Risk Averters) ส่วนนักลงทุนในตลาดทุนนั้นเป็นนักลงทุนประเภทชอบเสี่ยง (Risk Lovers)

ความสัมพันธ์ระหว่างตลาดเงินและตลาดทุน

ถึงแม้จะมีความแตกต่างกันในชนิดของหลักทรัพย์ที่ซื้อขายกัน ความเสี่ยงภัยจากการลงทุนในหลักทรัพย์ สถาบันต่าง ๆ และกลไกการดำเนินงานในตลาดเงิน และตลาดทุนก็ตาม แต่ตลาดทั้ง 2 ก็ยังมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันอย่างใกล้ชิด กล่าวคือ

1. ผู้ลงทุนอาจเลือกลงทุนในตลาดเงินโดยการซื้อตราสารทางการเงินระยะสั้น เช่น ตราสารการพาณิชย์ (Commercial Paper) ตราสารเงินฝาก (CDs) ตราสารที่รับรองจากรธนาคาร (BAs) และตัวเงินคลังที่ออกโดยรัฐบาล หรือผู้ลงทุนอาจเลือกลงทุนในตลาดทุนโดยการซื้อ

พันธบัตรรัฐบาล พันธบัตรของธุรกิจ หุ้นบุริมสิทธิ์ หรือหุ้นสามัญที่ออกโดยบริษัท การตัดสินใจของนักลงทุนในตลาดใดนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยที่กล่าวมาดังต่อไปนี้ .-

1.1 ช่วงระยะเวลาที่ไม่มีความต้องการใช้เงินออมนั้นยาวเพียงใด ถ้าเป็นช่วงระยะเวลาสั้น ๆ โดยปกติแล้วจะลงทุนในตลาดเงิน แต่ถ้าเป็นช่วงระยะเวลาที่ยาวก็จะลงทุนในตลาดทุน

1.2 การยอมรับความเสี่ยงของนักลงทุน กล่าวคือ ถ้านักลงทุนชอบความเสี่ยงน้อยก็จะลงทุนในตลาดเงิน เพราะ Price Risk หรือความเสี่ยงที่เกิดจากความเคลื่อนไหวของราคาแตกต่างกันน้อยมาก แต่ถ้าเป็นบุคคลประเภทที่ชอบเสี่ยงจะหวังผลประโยชน์จากช่วงแตกต่างของราคาก็จะลงทุนในตลาดทุน

1.3 สืบเนื่องจาก 1.2 อัตราตอบแทนโดยเฉลี่ยของตลาดเงินจะน้อยกว่า เพราะมีความเสี่ยงน้อยกว่า และผลตอบแทนโดยเฉลี่ยในตลาดทุนจะมีมากกว่า เพราะมีความเสี่ยงมากกว่า

2. ในการจัดหาทุนขององค์การรัฐบาล ธุรกิจที่เป็นของเอกชนหรือมหาชนสามารถจัดหาทุนจากตลาดใดตลาดหนึ่ง หรือทั้ง 2 ตลาด ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับภาวะการณ์ในแต่ละตลาด เช่น ในขณะที่ภาวะตลาดหุ้นซบเซา ธุรกิจก็จะหันมาระดมทุนโดยผ่านทางตลาดเงิน นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับอัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์หรือตราสารต่าง ๆ ในตลาดทั้งสองด้วย

3. เงินทุนจากตลาดเงินและตลาดทุนจะไหลไปมาซึ่งกันและกัน กล่าวคือ องค์การของรัฐบาลหรือธุรกิจ อาจจะทำออกหลักทรัพย์ระยะยาว เพื่อไถ่ถอนหลักทรัพย์หรือหนี้สินระยะสั้น หรือตรงข้ามกันออกหลักทรัพย์ระยะสั้น เพื่อไถ่ถอนหลักทรัพย์หรือหนี้สินระยะยาว ในกรณีนี้ผลตอบแทนในตลาดใดตลาดหนึ่งสูงกว่าอีกตลาดหนึ่ง เงินทุนของตลาดที่ให้ผลตอบแทนต่ำกว่าจะไหลไปสู่ตลาดที่ให้ผลตอบแทนสูงกว่า

4. ลู่ทางทางการเงินและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ มักให้บริการแก่ตลาดเงินและตลาดทุนพร้อม ๆ กันไป ดังเช่น ธนาคารพาณิชย์ให้ธุรกิจ เอกชนกู้ยืมเงินในระยะสั้น ขณะเดียวกันก็ยังให้กู้ยืมเงินในระยะปานกลางด้วย ผู้ค้าหลักทรัพย์และนายหน้าในตลาดหลักทรัพย์จะซื้อขายทั้งหลักทรัพย์ระยะสั้นและหลักทรัพย์ระยะยาว หรือบริษัทการเงินเป็นตัวแทนในการจำหน่ายหลักทรัพย์ระยะยาวหรือหุ้นชนิดต่าง ๆ และยังจำหน่ายตั๋วสัญญาใช้เงินอีกด้วย

5. อัตราผลตอบแทนหรือดอกเบี้ยในตลาดหลักทรัพย์ระยะสั้น และระยะยาวมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน การที่อัตราดอกเบี้ยของหลักทรัพย์ เงินกู้ระยะสั้นในตลาดเงินสูงขึ้น จะมีผลทำให้อัตราดอกเบี้ยหรือผลตอบแทนของหลักทรัพย์หรือเงินกู้ระยะยาวสูงขึ้นตามไปด้วย อย่างไรก็ตามข้อเท็จจริงปรากฏว่าอัตราดอกเบี้ยในตลาดเงินไหวตัวง่าย (more sensitive) กว่าอัตราดอกเบี้ยในตลาดทุน

6. หลักทรัพย์ของตลาดทุนเมื่อใกล้ครบกำหนดไถ่ถอน เช่น ยังเหลือเวลาที่จะครบกำหนดไถ่ถอนอีก 1 ปี สามารถนำมาซื้อขายกันในตลาดเงินได้ หรือกรณีครบกำหนดไถ่ถอนหลักทรัพย์ในตลาดทุนก็อาจนำมาไถ่ถอนในตลาดเงินได้

ความสำคัญของตลาดเงินต่อธุรกิจ

ในการดำเนินธุรกิจประจำวัน ธุรกิจจำเป็นต้องมี เงินใช้เพียงพอสำหรับค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นประจำวัน และค่าใช้จ่ายที่อาจเกิดขึ้นได้ ในบางครั้งธุรกิจอาจมีปัญหาด้านจ่ายเงินออกมากกว่าด้านรับเงินเข้า ทำให้เงินสดขาดมือ ในกรณีนี้ตลาดเงินจะมีความสำคัญโดยเป็นแหล่งที่ธุรกิจสามารถกู้ยืมเงินทุนระยะสั้นได้โดยการออกตราสารทางการเงินระยะสั้นหรือทำสัญญากู้ระยะสั้นเพื่อนำเงินนั้นไปใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียน ทำให้ธุรกิจสามารถดำเนินงานต่อไปได้โดยไม่ถูกฟ้องล้มละลาย และในบางครั้งธุรกิจอาจมีปัญหาเงินล้นมากเกินไป เนื่องจากได้รับเงินเข้ามามากกว่าจ่ายเงินออกไป ทำให้มีเงินเหลือล้นในขณะนั้นมาก และเงินนั้นก็ยังไม่มีความจำเป็นต่อค่าใช้จ่าย ทำให้มี Idle Cash มาก ในกรณีนี้ตลาดเงินจะมีความสำคัญโดยตลาดเงินจะทำหน้าที่เป็นแหล่งลงทุนระยะสั้นสำหรับธุรกิจ ในการหาผลประโยชน์จาก Idle Cash โดยการลงทุนในตัวเงินคสช ตัวสัญญาใช้เงินหรือให้กู้ยืมระยะสั้น เป็นต้น

006041